

TEKST ALEX KUNST

BEELD HR GROEP / DANTO FOTOGRAFIE

DUURZAME MATERIALEN SPELEN SLEUTELROL

MINDER DOGMATISCH DENKEN BIJ STRAATMEUBILAIR

VERENIGING STRAATMEUBILAIR

Om duurzaamheid in straatmeubilair beter op de kaart te zetten, is het nodig dat opdrachtgevers vaker buiten de platgetreden paden denken, vindt Jacques Goddijn, directeur van HR Groep in Rijswijk. De inzet van alternatieve materialen bij het ontwerp van straatmeubilair kan bijdragen aan het halen van de doelstellingen.

Jacques Goddijn, directeur van HR Groep in Rijswijk.

'Het gaat hier geweldig. Er is veel werk en de markt is in beweging.' Jacques Goddijn is enthousiast over de ontwikkelingen binnen zijn bedrijf. Duurzaamheid is een belangrijk thema. Overheden nemen het mee in hun aanbestedingen. Goddijn: 'Iedereen is er mee bezig. Ik herinner me een vergadering bij de NEN-commissie. Het ging om de norm voor verkeersborden. Die norm heeft een wettelijke status en moest gemoderniseerd worden. Toen het stuk bijna klaar was, stelde ik voor om het woord 'metaal' te veranderen in 'materiaal'. Dat deed veel stof opwaaien. De Europese norm wordt ook aangepast. In de VS wordt er over nagedacht.'

HR Groep Streetcare deed proeven met bamboe, hennep, glasvezel en gerecycled plastic. Duurzame alternatieven zijn inmiddels een vast onderdeel van het aanbod. 'Begrijp me goed, metaal is een fantastisch materiaal. Maar het gaat om de gedachte dat we ons als industrie niet moeten vastpinnen op één materiaal. Het is mooi als we erover nadenken wanneer we metaal echt moeten gebruiken en wanneer er alternatieven zijn. De teneur is vaak: we hebben het altijd zo gedaan, dus het moet altijd zo blijven.'

Inventarisatie

Jacques Goddijn is de tweede generatie in het

familiebedrijf HR Groep, dat sinds 1972 bestaat. Het bedrijf produceert straatmeubilair, maar het maken van verkeersborden is de hoofdactiviteit. De opdrachtgevers bestaan voor een belangrijk deel uit gemeentes, provincies en waterschappen. HR Groep telt zo'n honderd medewerkers. De productie vindt plaats in de vestiging in het Groningse Leek. Het hoofdkantoor staat in Rijswijk, waar zich ook de plaatsingsdienst en assemblage bevindt.

Goddijn: 'We produceren, plaatsen en ontwerpen. We hebben met een partner een digitale inventarisatie gemaakt van de zes miljoen verkeersborden in Nederland en dat houden we bij. Als ik zaken doe met een gemeente, dan krijgen ze inzicht in de bebording in het areaal. Je kunt dan mogelijkheden tot saneren en hergebruik aangeven en plannen wat er nodig is. De gegevens zijn ook interessant voor navigatiesystemen.'

Keten

Behalve verkeersborden produceert HR Groep fietsparkeersystemen, afvalbakken, banken en ander straatmeubilair. Vanwege zijn interesse voor de inrichting van de openbare ruimte, werd Goddijn lid van de Vereniging Straatmeubilair. 'Ik ben geïnteresseerd in de hele keten. Daarbij gaat het er niet alleen om dat je elkaar een product verkoopt. Ik wil graag praten over het concept in bredere zin.'

De vraag naar straatmeubilair neemt toe, merkt Goddijn. 'Sinds 2010 hebben we achttien bedrijven overgenomen. Het was een lastige tijd voor velen en een aantal wilden stoppen.

Wij hadden juist goede resultaten behaald en ik was ambitieus. Het is toen gelukt om een serieuze partij te worden in deze branche. We maakten grote efficiëncyslagen, we gingen van twaalf locaties naar twee. De coronatijd was voor veel bedrijven moeilijk, maar voor onze branche was het echt top. Op dit moment gaat het zelfs beter dan ooit. Tot en met volgend jaar zitten we volgeboekt.'

Cultuur

Als het gaat om de cultuur bij overheden en de samenwerking met bedrijven is er weinig veranderd, aldus Goddijn. Maar de houding op het gebied van duurzaamheid en de digitale component is juist enorm veranderd. 'We worden meer gezien als partner. Opdrachtgevers vragen ons om mee te denken. We doen niet alleen de levering, maar ook de plaatsing en het onderhoud. Vijftien jaar geleden was dat totaal anders. Toen draaide alles om prijs.'

Op de laatste veertig kilometer voor de Duitse grens van snelweg A1 monteerde HR Groep bamboe-verkeersborden. Een tweede project staat op de rol, waarbij de vijftig kilometer daarvoor van bamboe-borden wordt voorzien. Goddijn: 'Je ziet het verschil niet. Bamboe wordt na een paar maanden grijs. Het is een product dat zich in de buitenlucht natuurlijk gedraagt. Als een bord was kromgetrokken, bleek hij drie dagen later ineens recht te zijn. Dan was er teveel water op het bord gevallen, als hij opdroogde, kwam het vanzelf goed.'

Milieukosten

Goddijn is enthousiast over de toepassing van hennep in allerlei producten. Het gaat daarbij om een combinatie van plantaardige restmaterialen en natuurlijke harsen. 'Er zijn geen chemische componenten toegevoegd. Lang geleden werden er al veel producten voor de

buitenruimte van hennep gemaakt. In principe kan een product twintig jaar meegaan. Aluminium gaat uiteraard nog veel langer mee, maar uiteindelijk moet je dat ook vervangen als er een deuk of een kras inkomt.'

De milieukosten indicator (MKI) is een belangrijke factor bij het berekenen van de duurzaamheidsvoordelen van een product, vertelt Goddijn. 'Een lage MKI-score kan een positieve factor zijn bij een aanbesteding, waardoor je een iets hogere prijs kunt berekenen. Aluminium is oneindig te hergebruiken, maar voor het winnen en produceren van aluminium is veel energie nodig. De productie van plaatmateriaal van hennep vraagt veel minder energie. Het product is bovendien recyclebaar en composteerbaar. De tijd waarin het materiaal wordt afgebakken, bepaalt de duurzaamheid van het materiaal. De borden van hennep worden nu ingekocht. Op termijn investeren we in apparatuur om ze zelf te produceren.'

Kwaliteitsslag

De combinatie van glasvezel en bioharsen wordt gebruikt voor de productie van onder meer palen. Goddijn toont een vederlicht exemplaar. 'Mensen zijn vaak enthousiast over deze palen, vanwege het gewicht en de kleur. Het materiaal is enorm sterk. Na gebruik zijn

hars en glasvezel goed van elkaar te scheiden.' De alternatieve materialen worden al toegepast in straatmeubilair en Goddijn verwacht in de toekomst een grote toename. Hij ziet ook een toename in 3D-geprinte producten. 'Daar worden materialen gebruikt op basis van gerecycled plastic. Het eindresultaat is enorm sterk. Je maakt er bijvoorbeeld frames voor zitbanken mee. We doen er zelf nog niet zoveel mee, maar het gaat erom dat je erover blijft nadenken.'

Het hergebruik van aluminium heeft ook een vlucht genomen, vertelt Goddijn. 'We gebruiken nu aluminiumplaten voor verkeersborden die voor honderd procent uit restafval uit de productie bestaan. Twee jaar geleden was dat nog ondenkbaar. Aluminiumafval uit de productie kwam op de dezelfde hoop terecht als de bierblikjes. De kwaliteit van het materiaal liet daarom te wensen over. Nu wordt het materiaal veel beter gescheiden. De recycle-industrie is bezig met een enorme kwaliteitsslag. Ze gebruiken bovendien steeds meer energie uit zon-, wind- en waterkracht.'

Foto boven: HR Groep produceert ook fietsparkeersystemen, afvalbakken en ander straatmeubilair.

Foto rechtsboven: De productie vindt plaats in de vestiging in het Groningse Leek.

Branchemanager

Miko Wijnands.

VERENIGING STRAATMEUBILAIR De Vereniging Straatmeubilair zorgt voor het uitwisselen van kennis en kunde in de branche. Branchemanager Miko Wijnands: 'Voor bedrijven is het soms lastig om hun krachten te bundelen, vanwege commerciële belangen. De vereniging heeft een neutrale rol en kan hier daarom bij helpen.' Samen met het expertisecentrum aanbesteden Pianoo ontwikkelde de vereniging een stappenplan Duurzaam Inkopen met de Milieukostenindicator. Dit stappenplan informeert gemeentes over duurzaamheid bij aanbestedingen. Het principe van de MKI-score wordt daarin uitgelegd. Wijnands: 'Veel gemeentes worstelen met de materie. MKI bestaat in allerlei categorieën. De aanbestedende partij kan vragen over welke categorieën

de MKI wordt berekend. Dat zijn zaken waar de bedrijven over na moeten denken.'

De urgentie binnen de branche is groot, weet Wijnands. 'Er is veel aandacht voor

duurzaamheid. In 2030 moeten we 55 procent minder broeikasgassen uitstoten. Dat gaat enorm snel. We moeten ervoor zorgen dat leden hiervan kennis nemen.' De vereniging organiseert informatieve bedrijfsbezoeken. Voor 8 november staat er bijvoorbeeld een bezoek aan Mobile Mapping in Groningen op de agenda.